

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului :</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. „ „ „ „ pe 1/2 an . 2 „ 50 „ „ România și străinătate pe an . 14 franci „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiilor :</p> <p>Pentru publicații oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele stau a se adresa redacției „FÓIA DIECESANĂ“; Era banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
--	--	--

Cuprinsul : Starea învățământului popular în Ungaria în anul 1887. — Apostolul Toma. — Spicuri istorice. — Județul general. (Fine). — Varietăți. — Bibliografie. — Anunțuri.

Starea învățământului popular în Ungaria în anul 1887.

Spre completarea celor comunicate de noi până acum în această materie ne permitem a mai estrage din al 17-lea raport ministerial subțernut dietei încă următoarele date interesante :

În anul 1887 au fost 2.377,558 copii obligați de a frecventa școala și anume : 1.735,138 pentru școala cotidiană, 642,420 pentru școala de repetițiune. Din cei obligați după naționalitate au fost : magiari 1.168,037, germani 329,468, români 373,530, slavii 327,221, sârbi 66,529, croați 45,305, rutheni 67,468. Au frecventat școala : magiari 984,487, germani 298,789, români 232,360, slovaci 278,833, sârbi 53,386, croați 37,988, rutheni 45,525. Pre 1000 locuitori cad 172.9 copii obligați de a frecventa școala. Din cei obligați băieți au fost 1.216,726, fete 1.160,832. Din cei obligați au frecventat școala 1.929,317 n'au frecventat 440,181. Deci din 1000 copii obligați de a frecventa școala au frecventat'o 811.5, n'au frecventat'o 188.5 copii.

După confesiune din 1000 copii obligați a frecventat școala : la luterani 897.8, la rom. cat. 870.4, la ev. ref. 814.5, la unitari 802.3, la mosaici 798, la gr. or. 684, la gr. cat. 620.

După limba maternă din 1000 copii obligați au frecventat la germani 907.1, la slovaci 849, la magiari 842, la croați 838.5, la sârbi 802.4, la rutheni 674.8, la români 622.1.

În anul amintit în Ungaria au fost 12,699 comune cu 16,538 școle. În unele comune au fost mai multe școle, unele numai asotiate au putut susține școala. Au lipsit școala cu totul în 300 comune.

Din școle : de stat au fost 783, comunale 1880, rom. cat. 5386, gr. cat. 2147, gr. or. 1770, ev.

ref. 2344, luth. 1437, unit. 45, izraelite 544, private 171, susținute de asociațiuni 31.

În 16,538 școle au funcționat 24,148 învățători. 12861 școle au fost cu un învățător, 2063 cu doi învățători, 670 cu trei, 401 cu 4 inv. 204 cu 5 inv., 115 cu 6 inv., 71 cu 7 inv., 51 cu 8 inv., 41 cu 9 inv., 22 cu 10 inv., 12 cu 11 inv., 9 cu 12 inv., 6 cu 13 inv., 3 cu 14 inv., 1 cu 16 inv., 4 cu 17 inv., 1 cu 18 inv., 2 cu 19 inv., 1 cu 23 învățători.

Din școle au fost 8500 magiare, 639 germane, 2440 române, 1368 slovace, 288 sârbești, 45 croate, 273 ruse, 11 italiene. 1031 germane-magiare, 559 româno-magiare, 821 slovace-magiare, 66 serbo-magiare, 115 croato-magiare, 294 ruteno-magiare, 5 germano-slovaco-magiare, 2 bulgaro-magiare, 9 romano-germane, 14 slovaco-germane, 47 croato-germane, 2 romano-serbești, 6 croato-vene, 2 ruteno-slovace.

Raportul ministerial accentuează că toate obiectele de învățământ prescrise în plan numai în 11,196 școle s'au propus cu rezultat îndestulitoriu. Din punctul de vedere al progresului făcut în locul prim stau școlile de stat. S'a propus toate obiectele cu rezultat din 1000 de școle de stat în 848.1; din 1000 școle private în 830.4; din 1000 unitare în 810.2; din 1000 susținute de reuniuni în 739.5; din 1000 comunale în 756.1; din 1000 izraelite în 752.2; din 1000 rom. cat. în 742.6; din 1000 luth. în 740; din 1000 ev. ref. în 700; din 1000 gr. or. în 495.2; din 1000 gr. cat. 429.4 școle. Și aci cu durere trebuie să observăm cum-că raportul ministerial accentuează, că școlile gr. cat. și cele gr. or. stau pe gradul cel mai inferior. Mai bine de jumătate din acestea în privința rezultatului instrucțiunii nu corespunde cerințelor legii. Raportul dice

că școlile gr. cat. și gr. or., afară de religione, scriere-cetire, comput și limba maternă abia se mai propune ceva. Istoria patriei din 2147 școle gr. cat. s'au propus numai în 796, geografia universală numai în 343, fizica în 345, istoria naturală în 540, constituțiunea în 241, desenul în 243, caligrafia în 607, lucruri de mână în 18, industria de casă în 208, igiena în 162 școle. Raportul amintesc mai departe că limba magiară nu s'a propus cu destul succes cu deosebire în școlile gr. cat. gr. or. și în cele lutherane.

În 16,538 școle au fost 24,125 sale de propunere și prelungă toate acestea, după ce § 27 din legea de instrucțiune dice că într'o sală de propunere se încapă 60 de școlari, așa însă ca pentru fiecare școlariu să vină 1 m² (pătrat) de loc și după ce cei 1,735,138 copii, care frecventă școla, pre basa amintită ar avea lipsă de 28,919 sale de propunere, deci ar trebui ca să se facă încă 4794.

Cu toate requisitele de învățământ necesare au dispus 10.855 școle, în care s'au aflat 151,999 colecțiuni de requisite. Bibliotece școlare au fost 6690. În anul acesta susținătorii școlilor pentru requisite au spesat 226,290 fl. v. a.

Grădinele școlare s'au folosit pentru instrucțiune la 9030 școle, școla de pomărit s'a aflat la 10,328 școle. Esercițele de economie și grădinărit s'au propus numai în 8469 școle.

Să mai vorbim aci pre scurt despre învățători. Învățătorii precum am vedut mai sus au funcționat 24,148, din cari 3,016 învățătore. Ordinari au fost 21,245, suplenți 2,903. Calificați au fost 21,015, necalificați 3,133. Necalificați în proporțiune mai mulți au fost la gr. cat. (613) și la gr. or. (492). Au știut bine limba magiară 15,448, au știut atâta ca să potă propune 1,735, puțin au știut'o 1922, n'au știut'o de loc 2529 învățători.

În Ungaria salariul unui învățătoriu ordinariu după calcul mijlociu a făcut 471.74 fl. Salariul unui învățătoriu de stat face 567.21 fl.

În capitala țerei salariul unui învățătoriu după calcul mijlociu face 1097 fl. În comitatul Hajdu 1205 fl. În Fiume 804 fl. În Békés, Csanád, Csongrád preste 600 fl. În comitatele din ținutul Transilvaniei cu deosebire în cele locuite mai cu seamă de români e sub 300 fl.

Școlile poporale superioare au fost 74 cu 755 școlari și 2011 școlărițe. La școlile acestea au funcționat 301 învățători din cari 142 învățătore. Pentru susținerea acestor școle s'au spesat 244,478 fl. Școle civile au fost 150 din cari 77 pentru fete. Numărul școlarilor au fost de 16,663, din cari 8067 fete. La școlile acestea au funcționat 1031 profesori și învățători. Susținerea școlilor civile au constat 1.107,029 fl.

Școlile superioare de fete au fost 13 cu 1365 eleve și 143 profesori. Spese cu școlile au fost 221,156 fl.

Preparandii au fost 71 din cari 25 de stat (7 de învățătorie) 24 rom. cat. (10 pentru învăță-

tore) 4 gr. cat. 3 gr. or. 4 ev. ref. 10 luth. 1 izraelită. La toate preparandiile au fost 3624 elevi din cari 1165 eleve. Profesori au fost 683 din cari 332 ordinari, 83 suplenți, 141 au dat ore și 127 cateheți. Susținerea preparandiilor au constat 894.478 fl., din cari 607,249 fl. cele de stat, 137,234 fl. cele rom. cat., 16,479 fl. cele gr. cat., 34,448 fl. cele gr. or., 35,796 fl. cele ev. ref., 43,922 fl. cele luth., 19,350 fl. cea izraelită. În anul 1887 s'a estradat 1092 diplome.

Și acum după ce cunoscem pre scurt starea învățământului fie-mi permis a vorbi ceva și despre starea fondului de pensiuine regricolariu al învățătorilor, care ne interesează pre toți.

Ca membrii ai fondului de pensiuine regricolar până la finea anului 1887 s'au înscris 14.062 învățători, ér 10733 n'au fost primiți. Taxa s'a solvit după 18,162 stațiuni învățătoresci. n'au fost supuse taxei 6633 stațiuni.

Preste pensiuinea ordinară (250, 300, 400 fl.) și-au asecurat mai mare pensiuine cu 100 fl. 238 inv. cu 200 fl. 18 inv. cu 300 fl. 19 inv. cu 400 fl. Învățători pensionați au fost 509 Văduve cari au căpătat ajut 1049 Orfanii ajutamați 1696 Escontare 11 Adaus la pensiuine 9

Averea fondului au fost de 6,223,749 fl. 35½ cr. Din acestia au încurs 5,333,501 fl. 50 cr. Baniți încurși au fructificat în anul acesta 288,631 fl. 91½ cr. Spese au fost:

Pentru administrare	27,307 fl. 75½ cr.
Pensiuine la 509 învățători	48,989 „ 06 „
Adaus de pensiuine la 9 inv.	651 „ 63 „
Ajut la 1049 văduve	89,540 „ 94 „
La 1696 orfanii	46,518 „ 75 „
Escontentare la 11 inv.	1,958 „ — „
S'au adus la capital	62,691 „ 50 „
Dare	976 „ 28 „

Suma . 278,631 fl. 91½ cr.

Baniți au fost elocati spre fructificare în modul următoriu:

- În hărtii de valoare cu 5% 415,110 fl.
- La privati cu 5½ și 6% 4,918,391 fl. 50 cr.

Apostolul Toma.

„Éra Toma unul din cei doisprezece, — nu era cu dênșii, când a venit Isus“ — după învierea sa din morți. „Am văzut pre Domnul“, îi spusera ceilalți discipuli; ér Toma le dice: „de nu voiü vedea în mâinile lui ranele cuielor etc.“ — nu voiü crede“.

Coincidență fatală! Iuda trădă pre Domnul; Petru îl negă; Toma se îndoesce da el atunci: când a căpătat șcire pozitivă dela conapostolii săi, că a înviat Domnul. Ore așa să fie cu Toma? Cel puțin astfel ni-l presență evangelistul Ioan 20. 25. Sinopticii nu ne spun nimic de-

spre caracterul lui, numai îl amintesc între cei doisprezece Apostoli (Mat. 10. 3; Marcu 3. 18; Luca 6. 15; Fapt. Ap. 1. 13.) precând la Ioan îl aflăm în acțiune, fiind poziție sceptică față de înviatul din morți.

Așa dară numai din Ioan îl cunoștem noi pe Toma mai de aproape, și anume ca așa numitul „necredincios“, despre care vorbește Ioan când cu raportarea sa despre învierea lui Isus. Necredinciosul! Așa îl numesc toți, pentru că nu au putut crede la moment și fără rezervă. Dar sentința acésta respective idea, care ni-o facem noi după istoria lui Ioan, mi-se pare a fi nejustă și falsă. Eu nu pot crede, că scepticismul l-a îndemnat pe Toma a dice: „de nu voiü vedea etc. — nu voiü crede“; indoeala, care i-se atribue, se pare a fi în contra naturei caracterului său, căreia — tot după Ioan — rămâne el așa de fidel.

În viața lui Isus numai de două ori aflăm câteva cuvinte a-le lui Toma. De amândouă ori ele sînt expresiunile unei dragoste intime cătră Domnul, în cari de bună sémă se observă crepusculul unui caracter melancolic blând. Îngrijirea sa de viața lui Isus, carele așa de multe ori a ajuns în primejdie, face pe discipul să-l admonizeze, ca să nu mérégă în Iudea (Ioan 11. 18.), de óre-ce se espune persecutătorilor săi. El însé prin o învătătură scurtă restiră îngrijirile lor zădarnice, prin ce ei par a fi mai mult rușinați, decât liniștiți. Toma — póte fi că a avut presimțiri mai sinistre ca ceilalți — erumpe în espectorațiunea unei iubiri pline de durere: „Sé mergem și noi, ca să murim cu el!“ Mi-se pare, că în față cetim o tristețé liniștită, în tonul lui vedem predarea spontanee în voința Domnului, că în cuvintele sale simțim iubirea de alipire, care îl face ca fără de el (Domnul) să nu póta trăi, dar este și gata a muri împreună cu el.

Nu observăm noi la Toma chiar acéstă frică băsată pe iubire și la celelalte ocațiuni, când îl presentă evangelistul în acțiune? Isus le vorbește despre despărțirea sa de ei, despre locul unde va merge, și la care după un timp îi vor urma și ei. El le dice, că sciu acuma acel loc, și calea o sciu, — despărțirea lor dară nu póte să fie mai mult durerósă. Acésta însé nu póte linișci pe Toma. El se pare a fi consternat și numai de idea despărțirii, și acuma punéndu-li-se în perspectivă o cale de a-i urma, adevă de a să împreuna óráș cu Domnul, — se teme (Toma) prea tare, că póte să greșescă acea cale, și în urmare va rămânea într'o vecinică despărțire desperată. Espunerile lui Isus i-se par a nu fi destul de chiare, spre a-l conduce. Decí intrerumpe pe Isus în vorbire dicénd: „Domne nu scim unde mergi, și cum putea scii calea?“ Ioan 14. 4, 5.

Acestea luete la ólaltă conchid, că Toma, prin iubirea sa fragedă și plină de îngrijire față de Isus, este cel mai aproape de Ioan, și că melancolicul în caracterul său, a desceptat în el unile îngrijiri, la cari ceilalți pentru mai multa lor înfocare séu — decă voim — pentru vederile lor mai chiare, nu se gândiau.

Decí din acest punct de vedere privesc eu (nuta lui Toma, așa numita lui *necredință* la învierea Domnului. Voiü fi mai bine înțeles decă voiü observa aceea, ce se póte confirma și prin esperințele noastre de tóte zilele. Aú nu sufletul nostru, de câte ori ascéptă ceva fórté plăcut,

totdeuna însuși își turbură realizarea acelei asceptări prin fel de fel de idei triste despre nereușire? Cu cât mai cu ardóre nisuesce la ceva, cu atât mai mult se luptă în sine cu idea, că nisuesce în zădar... Ér' decă căpătăm scirea, că speranța noastră s'a implinit, atunci totuș ne mai reținem prin inoelă, și cu cât plăcerea este mai încântátóre, cu atât mai des plutesce idea contrariului pre lângă spiritalul nostru, pen.ru ca nu cumva să ne bucurăm în zădar. Decí cine póte dice că necrederea de bucurie este *indoecală, necredință*?

Dar să mă provoc la scriptură. Chiar în astfel de poziție ne arată Evangelia și pe ceilalți discipuli. *Maria* au vădnt pre Isus, ea vine la discipuli și le spune acésta, ei însé nu-i cred, ei presupun că a avut numai o închipuire plăcută, Luca 24. 11. — Doi discipuli vin dela *Emaus* și tot acésta împărtășesc și ei celorlalți, dar ei nici acestor doi nu cred, nu cred până când li-a apărut lor Isus însuși. Marcu 16. 13. Și acum — Toma? — Este el într'alt înțeles necredincios, când esclamá plin de o nesigurantă bucurósă: „De nu voiü vedea etc. — nu voiü crede! Că Toma a fost predat ideii acesteia de necredință mai mult ca ceilalți discipuli, că vederea sa mediocră în scopul trimiterii lui Isus l-a putut pre el mai curénd consterna — este cu puțința: dar nu zace cauza acésta în puterea sa mai tare de a-l iubi intim, în urma căreia idea de a fi despărțit de Isus, îi este nesupportabilă, așa că la el vederea a fost un ce așa de încântătoriu, încât bucuria a trebuit mai îndelungat să se lupte cu inoelă?

Dar singur Isus vorbește despre necredință; este o muștrare blândă care o face lui Toma când îi dice: că el crede numai după-ce a vădnt; este mai fericit a nu vedea și totuș a crede. Obiecțiunea acésta a făcut'o Isus fiind-că póte fi că a vădnt, că Toma prin temperamentul său melancolic póte fi sedus a nu se încrede în profețirile viitorului, și astfel prin acésta a voit să-l facă atent, ca să nu ne lăsăm de speranță, deși nu putem vedea o realizare a ei așa de grabnică. Afară de acestea Apostoli au avut într'adevăr profețirea înainte, că Isus nu va rămânea în mormént; a fost dară într'atâta și la ei un fel de necredință, care însă a provenit în mare parte din bucurie; ei numai cu atâta sînt înaintea lui Toma, că au cređut mai nainte, fiind-că au și vădnt mai nainte pre Domnul. Putem să privim lucrul acesta din orí-și-ce parte — idea de necredință, care sîntem obiécnuți a o aduce totdeuna în legătură cu Toma, — este falsă.

Întreb în fine: orí de nu chiar mărturisirea care o face el, este espresiunea unei inimí, care mai nainte cuprinse de gânduri triste și îngrijite, ér acum deodată desceptată din nóptea sa prin rađa luminósă a siguranții. — numai prin cuvinte scurte póte manifesta, ceea-ce simte: „Domnul meu! Dđeul meu!“ Nobilul bărbat! Cum simte el acum, că éráș vede pre acela, pre care iubesc sufletul său, — cum plin de încântare nu póte exprima mai mult: decât prima erupțiune firéscă a unei inimí inundate de bucurie...

Nu ne rétăcim, decă pre Toma îl numărăm între Apostoli, cari au dovedit o iubire fragedă față de Isus, și care prin inoelă sa onestă și prin temeinica examinare

a adevărului, a contribuit mai mult ca ceilalți conapostoli pentru confirmarea adevăratei învieri a Domnului și învătătoriului său.

B. Biro-Herendescianul,
preot ort. român.

Spicuri istorice

(din Dr. Heinr. Franke: „Zur Geschichte Traians und seiner Zeitgenossen“ de P. Broștean).

I.

Dacia înaintea epocii traiane.

Margiunile Daciei erau spre răsărit: Prutul și Dunărea, spre apus: Tissa și Dunărea, spre măzi Dunărea, 3ră spre m3dian3opte: Carpații și Dniștru.

Herodot îi numeșce pe locuitorii aceștei țeri *Geți*, și susține, că ar fi fost veniți din Thracia, de3cece nu se deosebesc nici în limba nici în obiceiurile lor de poporul Thraciei¹⁾.

Thucidides²⁾ îi cunosce pe Geți încă când locuiau în părțile între muntele Emu și Istru (Dunărea), între riul Jantra și marea ne3ră, și 3icea despre d3nșii că ar fi fost învecinați cu Scyții, av3nd cu d3nșii acelaș port, și fiind cu toți înarmați cu areuri și călare. Philip Macedonenul ajunsese în demersul seu contra cetăților grecesci și în țera Geților, cari la început se aliau cu Scyții spre apărare comună, 3r apoi ajunșeră la o înțelegere cu d3nșii³⁾. Geții trecură în partea st3ngă a Dunării, deși un rest dintre ai lor r3mase încă dincolo. În locul celor emigrați înaintară Kobryzii până la marginea nordică a Emului, 3r pe câmpiile de cătră Dunăre emigrară alte pop3re, între cari Bastarnii au fost mai bine cunoscuți. O parte din acest popor a r3mas pe insula Peuca, și se numiau de aci înainte Peucini. Alte 3rde de pop3re, cari s'au tras cătră acest ughiu, au fost de origine sarmatică, și se numiau de cătră Romani *Scythi*, d'aci r3mase și numirea provinciei Moena de jos sub numele *Scythia mica*.

Fiind însă că Geții erau vecini periculoși și p3te că după m3rtea lui Philip întreprindeau împreună cu Scordisci și Triballii vecinilor din Moena superi3ră, invasiunii în posesiunile thracice ale Macedonenilor, se v3du Alexandru constrins a întreprinde un atac în contra lor⁴⁾. Aflând acesta dincolo de Dunăre 1000 Geți călare și 10.000 pedestri, cari voiau s3 se opune trecerii lui peste Dunăre, a adunat t3te năile dealungul malului drept, și au trecut n3ptea cu 1500 de căl3reți și 4000 de pedestrași la un loc pe malul st3ng al Dunării, fiind scutit prin s3m3năturile câmpiilor mărghinășe. Încă în zori de 3i se puse în mișcare prin acele s3m3nături, dând ordin pedestrașilor sei, ca cu lănciile, ținute curmeșș⁵⁾ s3 apese grănele și s3 înainteze astfel până la 3șirea lor pe locul deschis. Cavaleria îi

urnă din dos, până ce pedestrașii treceau câmpiile s3m3nate, îndată însă, după-ce 3șiră la loc deschis, îi conduse Alexandru în pers3nă la aripa dreptă, 3ră Phalanga înainta sub *Nicanor* într'o linie întinsă de bătac. Geții abea se mai opuseră atacului cavaleriei, căci pentru d3nșii, era miraculosă cotezanta lui Alexandru a trece n3ptea fără nici o punte peste Dunăre un riu atât de mare. Înfricoșat li era masa compactă a cavaleriei și atacul lor puternic. Ei se retraseră mai întâiu în cetatea lor, carea după *Barbier de Bocage* s'ar fi aflat în apropierea satului Cornicel, dar v3d3nd, că Alexandru se apropie cu t3tă iuțela de cetate, proptindu-și Phalanga de riu, spre a evita vre-o cursă, 3ră cavaleria pun3ndu-o în linie de bătac, apoi părășiră și ac3stă cetate, altminterlea nu tocmai prea întărită, luără f3meile și copii și tot ce puteau pune pe căi, retrăg3ndu-se în vastele stepe, cât mai departe de Dunăre. Cetatea, cu tot ce se afla într'3nsă, căd3u în mâinile înving3toriului, carele ordonă depărtarea prăđilor și devastarea cetății.

Succesorul lui Alexandru, Lysimach trecu ca rege al Thraciei cu o armată peste Dunăre în contra Geților, dar r3tăci și s3 enfundă prea mult în țera lor, v3d3ndu-se încungiurat de Geți din t3te părțile, era constrins a depune armele⁶⁾. Geții îl seduseră prin o fugă prefăcută în lăuntru țerii, depertându-l dela Dunăre în nisce părți nășip3se. Regele Geților era atunci *Dromichatas* și prind3nd acesta pe *Lysimach* îl chemă la sine, îi ar3tă s3răcia lui și a poporului s3u, în carea viețnuiau ei multămiți, și îl rugă apoi a nu se resboi cu 3menii lui, ei a trăi cu d3nșii în pace și amic3tă. După-ce făcură legătura de amic3tă și de alianță redăndui libertatea lui Lysimach îi permise totodată a-și rescump3ra pe cealalți prinsonieri.

Din mărturisirea lui Strabo, că *Dromichatas* era Regele Thraciei, 3ră lupta între d3nsul și Lysimach și prinderea acestuia cu armata sa au avut loc dincolo de Dunăre, în țera Geților s3u în Dacia, putem deduce, că Dacia s3u țera Geților pe atunci era împreunată cu Thracia.

Geții și Dacii au fost un popor și vorbeau tot aceeași limbă; decăt triburile, cari locuiau spre marea ne3ră, și le erau Grecilor mai bine cunoscute, se numiau de acestia *Geți*; până când cei-ce locuiau cătră apus, se numiau de cătră Romani *Daci*⁷⁾. Acestia străbătură prin Transilvania, patria veche a Agathirsilor și se lățiră meru până la malul Dunărei, carele se cheama în cursul seu de sus și *Istru*.

Cain Scriboniu Curio consul la a. 75 a. Chr. învinșe pe Dardanii, cari locură în Moesia superi3ră, între munții Scodra și Orbelu și înaintă, cel dintăiu dintre Romani până la Dunăre, însă fără a trece în Dacia⁸⁾.

¹⁾ Herodot IV 89 ff.

²⁾ Thucydides II 96.

³⁾ Diodor. Sic. II. 43. — Iustin IX. 2.

⁴⁾ Arabo VII. 3.

⁵⁾ Sarrisa: cf. Arr. Tactic ep. 16.

⁶⁾ Strabo VII. 3. — Diod. Sic de virt XXI.

⁷⁾ Dia Cass. LXVII. 6. — Strabo VII. 305.

⁸⁾ Entrop. VI. 2. — Journaudes de regn. success.

Sub *Boeribistea* ajunseră Geții ăra la putere și-si supuseră toate țerile dela Boristene până la Noricum. Cu o armată de 200.000 de ostași trecu Dunărea și devastă Thracia, Macedonia și Illiricum. Acestea se întâmplă pe timpul lui *Iuliu Caesar*, ai cărui prefecti avură adese-ori luptă cu poporele tracice, gallice și illirice; pribabil e, ca pre lângă aceste popore se aliau și Dacii, luând parte la invasiunile lor. Iuliu Caesar engetase deja la o expediție în contra lor, însă morțea îl împedeca întru realizasarea acestei întreprinderi. Resbóiele civile, cari urmară după morțea acestui bărbat genial și întreprindătoriu, atraseră atențiunea Romanilor la luptele lor interne, și astfel *Boeribistea* devenise tot mai puternic.

Inca sub durata resboiului cu Antoniu voise August să-i cucerească pe Daci și Bastarni, și spre scopul acesta nisuia să încorporeze ținutul Savei cu poporâciunea marginașă câtră imperiul roman, înființând la Segesta un deposit pentru materialul de resboiu în contra Bastarnilor. Dacii trâmiseră soli lui August spre a cere pace, însă acesta respinse condițiunile lor esorbitante și astfel Dacii trecură în partea lui Antoniu⁹⁾, carele însă puțin folos a putut trage din alianța acesta, deóre-ce în tabera Dacilor se escară certe, în urma căroră *Boeribistea* fu ucis, ăra țera lui împărțită între mulți successori și pretendenți¹⁰⁾.

August trâmise acum pre Crassu cu o oște romană în contra poporului despărțit¹¹⁾, carele prin neunirea lui deveni ușor pradă oștei romane. Unul dintre Regii Geților, *Roles*, carele îi dedese lui Crassu ajutoriu întru subjugarea Bastarnilor, îl visită pre August și fu primit și salutat de dânsul ca amic și aliat al Romanilor¹²⁾.

Acest *Roles*, fiind în resboiu cu un alt rege getic, *Dapie*, chemă pre Crassu întru ajutoriu, ăr acesta urmând chemărit, îl bātu pre *Dapie*, și îl constrinse a se retrage într'o cetate, unde desperând de scăpare, se sinucisē, ăr ceialaltii Geții se retraseră cu femeile și copii, și cu toate averile lor într'o pescere mare, numită *Cira*, în carea s'au fost închis titani, când erau persecutați de zei. Crassu le astupă gura pescerei și prin foame contrinse pre cei închiși a se preda. Dânsul continuă rebelul și contra celorlalte popore getice, se apropiă de Gemuela, cetatea cea mai importantă a Regelui *Zyraxis* sub pretext, că acolo se află semnele romane, cari le-au luat Bastarnii după devingerea lui Antoniu. Gemuela era aședată lângă Dunăre, Crassu o atacă pe apă și pe uscat și o luă după o luptă scurtă, dar crâncenă. Auzind *Zyraxis* acesta, își luă toate comorile și alergă la Scyți, spre a cere ajutoriul lor contra Romanilor.

⁹⁾ Dio Cass. II. 22.

¹⁰⁾ Strabo VII. 3.

¹¹⁾ Dio Cass. II. 23.

¹²⁾ Dio Cass. ibidem.

Astfel puterea poporului, reînviată de regele lor, *Boeribiste* se înfrânse prin resculări și prin armele Romanilor.

Însă lui *Cotiso*, regele Dacilor îi succese, a deveni la putere, și a organisa regatul decădut sub conducerea poporului dacic; dânsul trecu peste Dunărea înghețată în teritoriul roman, și începu acolo a devasta și a prăda. August îi respinse la a. 15 a. Chr. prin Lentul dincolo de Dunăre, și întări malul acestui riu, aședând garnisóne într'ensele, *Cotiso* cădă în luptă, ăr alți 3 duci de ai Dacilor fură bātuți.

Resculându-se la a. 11 a. Chr. îi devinse *Tiberiu*, ăr la a. 4 a. Chr. conduse *Aeliu Catu* 50.000 de Daci din patria lor în Thracia, spre a înfrânge puterea poporului, înzădar înse, căci invasiunile lor urmară neîncetat. Chiar și trâmitemea pretorelui *Pompejus Flaccus* rēmasă fără succes, căci Dunărea înghețată totdeauna îi atrăgea la nouă incursiuni.

Abia la 69 p. Chr. sub *Vespasian* îi succesea lui *Marcianu*, carele adusesse legiunea 6-a din Asia a-i respinge dincolo de Dunăre, și a-i constringe a se ținea sub regimul lui *Vespasian* și *Titu*¹³⁾ în pace și respect. *Marcu Plautiu*, pretorele *Moesiei*, conduse 100.000 de locuitori dincolo de Dunăre, pacifică pe Bastarni, *Roxolani* și *Daci* și reportă un triuuf asupra acestor popore.

(Va urma).

Județul general.

(Fine).

Întelepciunea și mărirea ddeescă nu a apărut nică când în așa splendorē, precum se vor vėdi ele în aceea ăi a judecătii, pentru-că ele nică când n'au fost așa de perfect cunoscute, ca atunci: „când va veni să se mărescă întru sfinții săi, și să se facă minunat întru toți credincioșii“ II Tess. I. 10. Cât de lungă îi va părea credinciosului așteptarea după aceea ăi fericită, care îi va descoperi lui pre Ddeu în mod viđibil și perfect și îi va deschide lui ceriul, pentru de a se bucura spre vecie de nemijlocita prezență a marelui Ddeu...! Care om înțelept în vederea acesta nu se va hotări serios de a duce aici o viață adevărat creștină, pentru-ca în aceea ăi fără spaimă să pôte privi la mărirea lui Ddeu și să se pótă bucura de plăcere de a fi neîntrerupt împreună cu sfinții și cu iubiții săi și în nemijlocita apropiere de Ddeu...?!

Ddeu va chema pre toți ómenii deodată la judecată, pentru-ca toți ómenii și ángerii să fie marturie a dreptății și equitătii sale. Noi toți sântem în asemenea măsură creaturile sale. El caută asemenea atât spre cei bogăți, cât și spre cei săraci, atât spre împărați cât și spre ostași, atât spre ștăpâni cât și spre supuși: ăr dreptatea pretinde, ca

¹³⁾ Flor. IV. 12.

pre toți să-i privească fără privință la persoane, rang, titule etc. Deci alt mijloc mai corespunzător pentru de a convinge lumea despre dreptatea sa nu este, decât ca lumea întregă să o judece deodată; căci atunci vom vedea ori de este parțial sau nu, ori de valorază la el considerațiunile de persoane etc. ?

Adaugem la acesta observarea, că este drept, că prevedința ddească nu se manifestază în această lume în asemenea mod asupra tuturor oamenilor, așa că am avea quasi cauză a-i atribui parțialitate în distribuirea darurilor sale în această lume. Nu trebuie însă să înțelegem aci distribuiri materiale, așa că unii sunt bogați, alții săraci; unii principii, nobili, persoane cu poziții înalte, alții supuși voinței și plăcerii principilor și a celor mari, — căci aceste servesc spre mărirea prevedinții ddeesci, și se privesc ca efectul unei mari înțelepciuni, pentru-că toate aceste stări variate sunt delipsă pentru buna ordine și buna guvernare a lumii: ci trebuie să înțelegem distribuiri în respectul sufletului omului. Se dice în urmare, că Ddeu nu poartă grijă deopotrivă, de a face oamenilor cunoscute datorințele lor, primejdia păcatului, nici respălirile și pedepsele vieții viitoare precum și siguranța judecării viitoare.

Ddeu a suferit ca oamenii să cadă în idolatrie: și după ce a corupt toate imaginile lor firești, atât cele ce privesc binele cât și răul, nu li-a trimis el nici un profet pentru de a-i învăța. După un obicei care timp chemă din străvechii Chaldei pre Avram, și după ce i-a încercat credința și supunerea lui, a făcut cu el un compact. Însă legătura acesta s'a încheiat numai cu privire la următorii acestui protopărinte, pre cari i-a designat de popor sieș ales, neputând de ceialalți oameni nici o grijă vădibilă. De și astfel poporul jidovesc a avut o mare preferință față de celelalte popore, totuși legea mosaică a fost numai o distribuire imbecilă și neperfectă, numai o școlă, ér biserica jidovescă numai un stat minoren de ereditate.

Ddeu firește că a trimis pre Isus Christos în lume, pentru de a-și descoperi în mod perfect voința sa, dar această trimitere s'a întemplat abia către sfârșitul lumii; și ce deosebire impunătoare a dovedit el prin această între aceia, cari s'au bucurat de lumina evangheliei și între ceialalți oameni... ca când n'ar fi el creatorul tuturor, și ca când n'ar fi toți oamenii în asemenea măsură creaturile sale?!

Dar mărturisesc, că și în acesta nu putem învinovați prevedința, respective dreptatea lui Ddeu; căci Domnul n'a uitat, că ce este delipsă oamenilor. El foarte înțelepțesc i-a creat. El a plântat în ei o cunoștință firească despre ființa și prevedința sa; iconi firești despre bine și rău; o speranță firească a respălirilor și o frică firească de pedepse viitoare; așa că de după adevărul Ap. Pavel Rom. 1. 20 nu se, pot escusa: „că cele nevăzute ale lui dela zidirea lumii, din făpturi fiind cunoscute, se ved, și vecinic puterea lui, și Ddeirea, ca să nu pôtă ei avea

ce să respunză“. Ceea ce este preste acest avantaj, aceea este un dar extraordinariu, care Ddeu îl pôte da și denega, când și unde îi place lui. D'aceea nu trebuie să hănuim bunătatea lui Ddeu, nici să criticăm îngrijirea sa imparțială, care o poartă el față de creaturile sale; căci el întotdeauna face ce este bun și salutar. Diferința timpurilor lumii a pretins și o distribuire variată a darurilor sale; ér la plinirea timpului, când adecă a pretins starea lumii, trimise Ddeu pre fiul său. Într'aceea trebuie să observăm că Ddeu a făcut pentru jidovi mai mult ca pentru păgâni, și pentru creștini mai mult ca pentru amândoi.

Se pare, că când vor fi adunați toți oamenii pentru judecată, se va face această obiecțiune: că adecă Ddeu n'a proces cu ei în asemenea mod, deosebit cu privire în acele lucruri, dela cari depinde fericirea lor eternă; și că lipsirea de aceste mijloce de daruri, cari unora li-a oferit, de și el n'a fost obligat a-le da nici acestora, nici acelorora, va provoca între ei o gâlcăvă mare...

Acăsta este un ce foarte greu de înțeles. Dar nu mă îndoiesc, că dreptatea și equitatea județului general îi va satisface pre toți. Căci altcum nu'mi pot închipui, că de ce vocee Ddeu a chema pre toți oamenii deodată la judecată, decât nu și-ar fi propus, ca cu privire la toți să procedă cu dreptate.

A spune, cum va aduce Ddeu toate aceste neegalități ale darurilor și a prevedinței sale la o paritate, — este ceva foarte greu. Cu toate acestea'mi pot presupune unile căi, prin care va putea efectui această paritate: precum nesciința și rătăcirile neînvingibile, defectele creșterii, răutatea și corupțiunea timpurilor, în cari au trăit unii oameni etc.; după cari probabil se vor conforma respălirile și pedepsele, și cari sunt destul de capabile de a aduce diversitatea distribuiriilor la o paritate completă, precum dice și Mémentoriul nostru la Luca 12. 47 sq: „Și acea slugă, care a știut voia Domnului său, și n'a gătit, nici n'a făcut după voia lui, se va bate mult. Érá cela ce n'a știut, și a făcut celece sunt vrednice de bătăi, se va bate puțin, și ori cu s'a dat mult, mult se va cere dela el, și căruia s'a încredințat mult, mai mult vor pofti dela el“. Din această se învederează, că Ddeu va pretinde dela creștini mai mult ca dela păgâni, pentru că aceia au și primit mai mult ca aceștia...

* * *

Ddeu este în lumea acesta desonorat în moduri de tot ordinare. Unii au negat existența și prevedința sa. Unii și-au făcut Ddei falși, adorând devoli, oameni decedați, lemne și petri, ba dintre creaturile cele mai murdare. Alții și-au făcut imagine neeqvitable despre ființa atotperfectă, atribuind aceste slăbiciuni și pasiuni și decherându-o de un tiran său de un devol său de o ființă așa de blândă și amicabile, încât fără primejdie ne putem permite ori-ce libertate și îndrăznélă. Alții au profănat numele lui, l'a falsificat, său cultul lui l'a neglijat și desprețuit. Altoro li-se pare a

fi sub demnităţea lor, de a servi lui Ddeu; alţii îşi fac haz de legile şi morala lui şi cari nici când nu se îngrijesc de a se introduce şi instrua în aceste. Sânt foarte puţini, cari sânt adoratori adevăraţi, şi cari recunosc auctoritatea şi puterea sa, supunându-se neconditionat acesteia. . .

Deci fiindcă Ddeu este așa de desconsiderat în lume, așa este foarte just și equitabil, că judecând el lumea să-și justifice onoarea sa, făcându-o să o recunoască toate creaturile. În urmare este un mijloc foarte corespunzător, de a chema pre toți oamenii deodată la sine, pentru de a judeca după faptele lor. Și așa vedem, că Ddeu și din respect către sine înses are cause, ca să nu judece pre fiecare special, primind numai unul câte unul în ceri și respective alun-gându-l în iad: ci a satorit o di de judecată pentru toți deodată.

Dar nu numai din respect către Ddeu, ci și din respect către oameni, atât acelor buni cât și acelor răi, s'a satorit o judecată generală și publică.

Mulți oameni pentru evlavia lor sânt nu arare ori trătați cu cele mai extreme disprețuri și cu cele mai simțibile batjocuri. Așa decă aceștia nu participă la banchetările și bachanările desfrânate ale soțietăților, și decă nu se acomodează după moravurile și vîturile lumii, cari sânt în us, atunci ei îndată sânt declarați de bigoți, ba și de nebuni. Alții ăraș le atribue fățarnicie, și dreptăcea să ved îndreptățiți ai persecuta. . .

Nu este dar just, ca Ddeu să salveze onoarea acestor persoane, cari pentru el a îndurat batjocuri și dispreț, și săi laude și răsplătescă publice pentru virtuțile lor?

Din contră vîitul grasază în mod preponderant în lume. Astfel mai potrivit nu pôte fi păcătosul espus rușinei și blamei, decât în județul general, spre a fi examinat și judecat publice în adunarea tuturor oamenilor și a ângerilor. Acesta judecată va consterna și pre păcătoșii cei mai mari după pozițiile lor din lume, cari nu s'au rușinat nici chiar înroșit în față pentru păcatele lor comise. Pre acești păcătoși, când erau la putere, având frânele guvernării în mâinile lor, nici chiar pre un moment nu i-a alterat fărădelegile, nedreptățile etc. exercitate asupra supușilor lor. Dar când vor apărea ei înaintea judecătoriaului tuturor oamenilor, și vor vedea desgolite și puse înaintea lumii întregi toate crimile, neorânduile, nedreptățile etc. lor; când se vor vedea desbrăcați de toate averile, rangurile și titulele lor; când vor vedea, că prietenii și lingușitorii lor nu mai au voie de a aplânda și a măguli; când se vor vedea disprețuiți de marele Ddeu, de ângerii și sfinții săi și condamnați la o miserie eternă: atunci li va fi imposibil, de a-se mai mândri cu potestățile lor, căci fața lor va fi acoperita de ocară și rușine. . . Ar fi o grație mare pentru ei, decă ar fi condamnați singular și în secret, fără de a vedea pre înfricoșatul

lor judecătorii și fără de a fi publice espuși spre ocară și judecare.

Multe fapte infame se practică în secret, cari rămân seu ascunse de ochii oamenilor, seu că de multe ori se ved sub forma evlaviei și a virtuții. Alții pentru faptele lor infame nu numai că scapă aici de rușinea și ocară oamenilor, ci încă se mai privesc și trec de oameni evlavioși și drepti. În urmare este foarte just, ca să se smulgă masca acestora, prezentându-se publice de aceia, de cari ei în realitate au fost. Acesta demăscare a lor însă se va întempla la județul general, când Ddeu va judeca și cele mai ascunse ale inimii, și va aduce la lumină toate lucrurile făcute la întunec. Ce le va folosi acestora atunci, că ei aici pre pământ au fost considerați de oameni evlavioși și drepti? În acea di mare vor fi ei pe deplin cunoscuți, și astfel vor fi blămați în modul cel mai rușinos pentru fățarnicia lor.

Cât de mare va apărea rușinea și durerea păcătoșilor, când vor vedea dreptii, pre cari ei în viață i-au disprețuit și tractat ca pre nisce bigoți și nebuni, — laudați și recompensați de Ddeu, dic când, pentru de a-mă folosi de cuvintele Mântuitorului la Mat. 8. 11. 12 vor vedea: „că mulți dela răsărituri și dela apusuri vor veni, și se vor odihni cu Avram, și cu Isac, și cu Iacob întru împărăția cerurilor. ăra fiu împărăției se vor arunca întru întunerecul cel mai din afară, acolo va fi plâns și scârșnirea dinților“. Ce desamăgire! Cât de mare va fi desperarea lor, când, după-ce ei în această lume nu s'au pré gândit la fericirile și măririle cereșei, vor vedea strălucind frumoșele cununii, cari le va pune Ddeu atunci pre capetele celor drepti! —

Acesta este ceea-ce a făcut pre Ddeu de a satorit o di pentru judecată generală, pentru ca pre toți oamenii deodată să-i recompenseze seu să-i pedepsască.

O unică nedumerire, care este foarte frăscă, este acesta, că adecă între cei păcătoși nu puțini vor fi și rudeni de ale noastre: părinți, frați, fiu etc., pre cari noi de altcum foarte îi iubim. Cum vom putea fi cu sânge rece mărturie a condamnării lor, aușind enunțându-se în contra lor înfricoșata sentință: „Duceți-vă dela mine blăstemaților în focul de veci, care este gătit devolului și ângerilor lui!“ Tremurăm și numai la idea unei atari nefericiri pentru iubiții nostri. . . și am crede că prin această condamnare a rudeniilor noastre, s'ar altera și conturba bucuria și măriria celor drepti. Dar credința această este greșită și este egală credinții Saduceilor, cari contradicând învierii morților a făcut obiecțiunea cu privire la femeea, care a avut șapte bărbați Mat. 22. 28: „Dar la înviere, a căruia dintre cei șapte va fi maierea, că toți au avut-o pre ea? ăra Isus răspundând a diș lor: vă rătaieți — că la înviere nici să vor însura, nici să vor mărita, ci ca ângerii lui Ddeu în ceri vor fi“. Iubirea și înclinațiunile fireșci, cari sânt așa de lipsă în această lume, cari ne fac ca să ne interesăm atât de binele cât și de răul, care se întem-

plă cu copii și nămurile noastre, — în lumea cealaltă sunt înădușite: ne vom iubi unii pre alții, și vom adera unul la altul, adecă vom petrece în nedespărțire vecinică cu iubiții noștri, decă vom fi asemenea aflați după sufletul nostru, respective după faptele noastre bune de judecatoriul cel drept. Eventuala lor nefericire de acolo nu ni va cauza nici neliniste nici întristare. *Chrysostom* (Om. X la a II. ep. Corinteni) ne asigură, că la cei aflați drepti se va înăduși atunci ori-ce simțământ de compătimire față de nefericirea rudeniilor lor, și că dreptii ca și Ddeu vor fi plini pe mânie cătră ei.

B. Biro-Herendescianul,
preot ort. român.

În contra anghinei (difteritei).

În „Biserica și Școla“, părintele paroh și asesor consistorial Iosif Grădinaru serie următoarele:

Ca părinte de familie mi-a fost dat și mie să îndur această lovitură a sortii. O fetiță a mea de 7 ani a căzut jertfă acestui înfricoșat morb (difterita, anghina). Am recurs la ajutorul medicilor dar toate înzadar, căci fetița a trebuit se moară. În anul trecut, tot în acest morb mi-a căzut altă fetiță de doi ani, și perdusem totă speranța, pentrucă fetița abia mai putea resufla, când îmi veni în minte să probez un leac folosit la betranii noștri.

Este cunoscut că vitele, când pătinesc de durere de gură, le frecăm gura cu *Jale*, și apoi se vindecă. (Jalea este o plantă, ce se află în ori ce grădină la țeranii noștri, *Salvia officinalis*, Salbei.) Am pus deci să fearbă o jumătate de litră de vin alb, și când vinul a fost în ferbere, am pus în el o mână de *Jale*, cam a patra parte din cantitatea vinului și o bucată de peatră acră (alaun) cât o alună. Cu vinul astfel preparat, dupăce încâtva s'a recit, fetița și-a clătărit gura și grumazul, și mulțămită lui Ddeu fetița și astăzi trăiesce.

Dar vin la alt caz mai recent. În săptămâna trecută, un prunc de 4 ani al unui parochian a murit de difterită. Deloc șeara după înmormântare i-a căzut la păt și al doilea fiu de 3 ani. A doana noapte pela 1 oară după mezul nopții vine omul nacajit la mine și strigă la fe-reastă: „Părinte dă-mi ceva leac, că-mi moare și celalalt copil de grumaz, nu mai poate resufla, se înădușește, dimineața n'o mai ajunge cu vieață“. Eu i-am spus ce are de făcut. Omul s'a dus și a făcut precum i-am spus și astăzi pruncul este pedepim restăurat și sănătos.

Atrag deci atențiunea părinților și deosebă a d-lor medici, ca bărbați de specialitate, asupra puteri vindecătoare a acestei plante.

Varietăți.

Hymen. Veduva *Teodor Szerb de Cucin* născută *Emma Fejér de Ledl*, aducă cu bucurie la cunoștință cununia fiului sên, *Georgie Szerb de Cucin*, deputat dietal, cu domnișora *Clarisse Geist*, fiica Domniei veduve *Gaspar Geist*, născută *Elisabeta Molnár*, carea se va întempla în Budapeșta 27 Aprilie st. n. a. c. Sincerile noastre felicitări.

Teatru și Concert. Lună în 17/29 l. e. se va da în Caransebeș în sala otelului „Lichtneckert“ *Teatru*, „*Nepotul ca Unchiu*“ de o societate de diletanți și *Concert* de Societatea română de cântări din loc.

Bibliografie.

În tipografia diecesană din Arad a apărut opșorul intitulat: *Curs practic pentru cultivarea pomilor și a frăgarilor*, lucrat după o asemenea carte alui Paul Gőnczy pentru învățatori și privați de Ioan Pop Reteganul, învățatoriu. Acest frumos volum din 128. de pagini octav mare cu figuri intercalate în text, constă numai 30 cr. v. a. Se pôte procura dela tipografia diecesană din Arad și dela toate librăriile. Opșorul acesta pentru limba populară, ușor de înțeles, în care este scris, îl aflăm de potrivit ca premii pentru băeții, carii absolvéză cursul învățământului, ca carte de cetire în școlele de repetiție, apoi ca manual pentru învățatori, în fine pentru preoții și cârturarii noștri dela sate, ca un îndreptariu pracie în arta pomăritului.

Să caută spre cumpărare următorii numeri din „Ședetőrea“ dlui Iosif Vulcan.

Ședetőrea anul I 1875 numărul 7.

Ședetőrea anul al II-lea 1876 Nrii 9 și 11.

Ședetőrea anul al IV-lea 1878 toți Nrii afară de 3, 7 și 10.

Ședetőrea anul al V-lea 1879 Nrii 5, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23 și 24.

Cine ar avea numeri aceștia toți sau și numai cei din a. I și al II-lea și ar voi a vinde sau a schimba cu alt op, este rugat a face cunoscut acesta subscribului care ar dori ori cum a avea acei numeri.

u. p. Nagy-Zorlencz
via Nemet-Bogșan
com. Căraș-Severin.

Cu stimă
George Cătană,
învățătoriu în Valeadeni.

Anunț literar*).

Subscribul aduc la cunoștință publică, cum-că am gata pentru tipariu următoriu opșor din Literatura populară „Ședetőrea Românescă“ (sau colecțiune de povești, balade, cântece, doine, hore, proverbi și ghicituri populare.

Acest opșor de 220 pagini e împărțit în trei părți și cuprinde:

Partea I. Povești: 1. Ciprian Vitezul, 2. Verinul, 3. Pitic țintariul, 4. Feciorul cel voinic, 5. Sămănații, 6. Un vis, 7. Din ómeni boi, 8. Moșu Adam și baba Eva.

Partea a II. Balade, cântece, doine și hore populare. 1. Tânislav, 2. Mirza, 3. Timevel voinic, 4. Mareu lagărul, 5. Iancu Jianul căpitanul haiducilor, 6. Cântecul lui Ioan Stoia, 7. Un soldat pre patul morții, 8. Un soldat la Beciu, 9. Cântece ostășesci, 10. Doine și hore populare (o multime).

Partea a III. Proverbiu sau dicale românesci (500) Ghicituri (167).

Acest manuscript e gata de a se pune sub tipariu, dar subscribul fiind dascăl românesc, n'am bani ca să-l tipăresc, deci caut un editoriu, care să-l tipărescă. Cine ar voi a reflecta la această întreprindere, este rugat a se adresa la subscribul în Valeadeni până la 15 Maiu a. c. vechiu.

u. p. Nagy-Zorlencz
via Nemet-Bogșan
com. Căraș-Severin

stimătoriu
George Cătană,
învățătoriu

*) Rog pre Stimătele Redacțiunii ale foilor noastre române, să preia respectuos ca să binevoiescă a reproduce acest anunț literar.

